

EAE-KO EKONOMIA

Ekoizpena eta enplegua

EAEko ekonomiak, 2020ko lehen hiruhilekoan, BPGaren serie historiko osoan aurkitu daitekeen beherakadarik bortitzena erregistratu zuen, %2,2ko hazkunde positibotik urte arteko -%3,2ko tasara igaro baitzen. Egia da 2009an aipatu den hori baino tasa negatiboagoak erregistratu zirela, baina modu mailakatuagoan gertatu ziren. Bat-bateko zeinu aldaketa hori, Covid-19 geldiarazteko hartutako konfinamenduko neurrien ondoriozkoa baita, munduko ekonomia gehienetan ere gertatu da. Hala, euroaren eremu osoak %3,1 galdu zuen, Alemaniak, berriz, %2,3, Frantziak %5,0 eta Espainiak %4,1.

ESKAINTZAREN ALDAGAIK

Urte arteko aldakuntza tasak

	2018	2019	2019				2020
			I	II	III	IV	I
BPG erreala	3,0	2,2	2,2	2,2	2,1	2,2	-3,2
Nekazaritza eta arrantza	7,9	0,6	1,7	-0,1	0,2	0,4	3,5
Industria eta energia	2,5	1,1	0,4	1,0	0,8	2,3	-3,6
- Manufakturen industria	2,8	1,0	0,4	0,9	0,5	2,1	-4,3
Eraikuntza	4,1	3,1	4,6	3,2	2,9	1,9	-2,7
Zerbitzuak	2,7	2,5	2,6	2,5	2,5	2,2	-2,8
- Merkataritza, ostalaritza eta garraioa	4,0	2,4	2,9	2,5	2,3	2,1	-4,2
- AA. PP., hezkuntza eta osasuna	2,1	2,2	2,3	2,3	2,4	1,9	1,2
- Gainontzeko zerbitzuak	2,2	2,6	2,7	2,6	2,7	2,4	-4,0
Balio erantsi gordina	2,8	2,2	2,2	2,2	2,1	2,2	-2,9
Ekoizkinen gaineko zerga garbiak	4,9	2,1	2,2	2,1	1,8	2,3	-5,1

Iturria: Eustat.

Martxoaren bigarren hamabostaldian ezarritako jarduera geldiarazteak EAEko ekonomiaren sektore nagusi guztiei eragin zien, lehen sektoreari izan ezik, azken hau funtsezko jardueratzat jo baitzen. Aurtengo lehen hiruhilekoan, inpaktu handiena industrian hauteman zen (-%3,6), batez ere manufakturretan (-%4,3). Horrela, sektoreak 2019ko amaieran iradokitzen zuen susperraldi hasiberriari amaiera ematen zaio, AEBek hasitako muga zergen alorreko gerrak, Brexitaren ziurgabetasunak eta Europan ibilgailuen isuriei ezarritako neurri berrien eta

mugikortasun berrirako trantsizioaren ondoriozko automobilgintzaren krisiak sortutako zailtasunen ondoren.

JARDUERA ADIERAZLEAK

Urte arteko aldakuntza tasak

	2018	2019	2019				2020
			I	II	III	IV	I
Industria							
Industria produkzioaren indizea	2,2	1,6	0,9	1,5	1,4	2,6	-4,7
Negozio zifren indizea	5,8	-0,6	2,5	-3,8	-2,1	1,1	-11,2
Industria giroaren indizea	-7,1	-8,3	-11,0	-4,1	-6,7	-6,5	-11,0
Gizarte Segurantzako afiliazioa	1,8	0,6	1,1	0,8	0,3	0,1	-0,8
Eraikuntza							
Eraikuntzaren koiuntura indizea	12,3	8,7	11,8	7,2	6,9	9,1	1,9
Etxebizitza berriak eraikit. oniritziak	20,3	-7,1	30,0	-1,6	-23,2	-23,5	-26,4
Etxebizitzaren salerosketak	13,8	-1,0	12,4	-3,0	-11,4	-2,8	-18,0
Gizarte Segurantzako afiliazioa	3,6	3,0	4,0	3,7	2,5	1,9	1,3
Zerbitzuak							
Hegazkinen bidezko bidaiariak	10,5	8,5	7,4	10,6	10,2	4,9	-20,9
Hoteletan igarotako gaualdiak	7,2	3,7	3,7	6,6	3,6	0,5	-21,6
Negozio zifren indizea	7,4	4,2	5,0	3,7	4,8	3,5	-5,1
Zerbitzuen koiuntura indizea	1,1	0,9	1,7	0,8	0,5	0,6	-5,4
Gizarte Segurantzako afiliazioa	2,1	2,3	1,8	2,1	2,7	2,6	2,1

Iturria: Ekonomia eta Plangintza Zuzendaritzak egina, Eustat, INE, Industria, Merkataritza eta Turismo Ministerio, Sustapen Ministerio, Gizarte Segurantza eta AENAREN datuetan oinarrituta.

IPIaren azterketak iradokitzen du industriaren bilakaera positiboa izan zela otsailera arte, eta martxoan gauzatu zela jardueraren bat-bateko beherakada, apirilean ere jarraipena izan zuena, argitaratutako azken datua hori baita. Zehazkiago, martxoko IPIaren urte arteko tasa $-\%15,0$ izan zen, baina apirilekoa $-\%39,1$ eraino iritsi zen. Azken hilabete horretan, indize orokorra osatzen duten ondasun multzo guztiak negatiboan zeuden. Energia eta kontsumo iragankorreko ondasunen ekoizpena salbuespenak izan ziren martxoa arte eta tasa positiboak erregistratu zituzten. Hala ere, apirilean jaitsiera oso esanguratsuak izan zituzten ($-\%7,9$ eta $-\%17,7$, hurrenez hurren). Dena dela, tasa horiek bitarteko ondasunei ($-\%45,8$), ekipokoei ($-\%48,5$) eta kontsumo iraunkorrari ($-\%47,0$) dagozkienetatik urrun daude.

Koronabirusak sortutako ziurgabetasunak eta haren hedapen azkarrak industria sektorearen igurikimenei eragin die, Industria Ministerioaren datuekin osatzen den industria klimaren indizetik ondorioztatzen denez. Zehazkiago adierazita, lehen hiruhilekoan adierazle horrek -11,0 balioa izan zuen, aurreko datuak baino pixka bat txikiagoa baino ez dena eta oraindik ondorengo paralisia iradokitzen ez zuena. Hala ere, apirilean, konfinamenduko neurriak abian zirela, indizea -31,1era jaitsi zen, eta, ondoren, -36,2ra, maiatzean. Adierazlearen bi osagai esanguratsuenak, hots, eskaera zorroa eta ekoizpenaren joera, -55etik beherako balioetan daude. Zifra horiek guztiek 2009ko egoerara garamatzate.

Eraikuntzaren sektoreak moteltzeko joera erakutsi zuen 2019an zehar, baina ez zen aurreikusten beraren balio erantsia %2,7 jaitsiko zenik 2020aren hasieran. Martxoaren bigarren hamabostaldian obrak gelditzeak sektorearen bilakaeran zeinu aldaketa hori eragin zuen. Eraikuntzaren koiuntura indizeak erakusten du hartutako neurriek kalte handiagoa izan zutela obra zibilean eraikinen atalean baino. Lehenengo kasuan, urte arteko jaitsiera tasa %4,2 izan zen, baina bigarren osagaiak oraindik ere hazkunde positiboa lortu zuen bere jardueran (%2,8), baina 2019ko batez bestekotik (%9,2) oso urrun. Azkenik, etxebizitzaren alorreko adierazle batzuek, hala nola obra berrirako baimenek eta etxebizitzaren salmentak, beherakada handiak izan dituzte azken hilabeteetan.

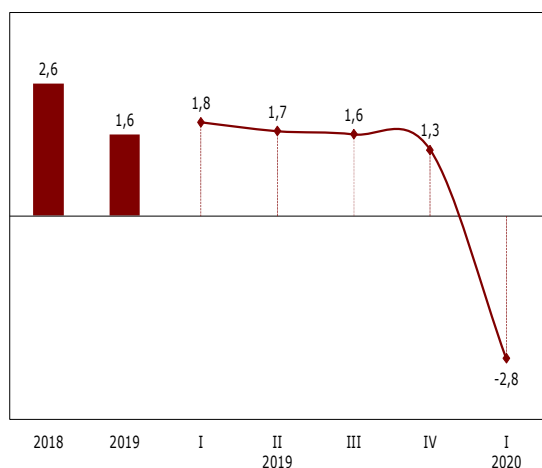
Oro har, zerbitzuen sektoreak bere balio erantsia %2,8 gutxitu zuen lehen hiruhilekoan, aurreko urteko aldi berarekin alderatuta. Beherakada horrek azken bost urtean jarduera talde horrek erakutsitako ibilbide onari amaiera ematen dio, horietan %2,0tik gorako aldakuntza tasak lortu baitzituen. Lehen hiruhilekoko datuak jokabide kontrajarriak ezkututzen ditu, zerbitzu publikoak edo pribatuak diren kontuan hartuta. Izan ere, administrazio publikoaren, hezkuntzaren, osasunaren eta gizarte zerbitzuen taldeak barne hartzen dituen jarduerak urte arteko %1,2ko igoera izan zuten, pandemiari erantzuteko beharagatik. Aitzitik, jarduera pribatuek ezin izan zuten beren jarduera martxoaren bigarren hamabostaldian garatu, eta haien balio erantsia %4,0 inguru murriztu zen.

Koiunturazko informazio berrienak berresten du bigarren hiruhilekoko balio erantsiaren beherakada lehenengoarena baino nabarmen handiagoa izango dela, alarma egoeran hartutako neurriak udaberriko hiru hilabeteen zati handi batera luzatu zirelako. Zerbitzuei dagokienez, turismoari buruzko apirileko datuek (hoteletan igarotako gaualdiak eta aireko trafikoa) %95etik gorako urte arteko beherakadak erregistratu zituzten, serie historikoan inoiz ez bezala. Espero izatekoa da maiatzean antzeko erregistroak jasotzea, eta ekainean zertxobait hobeak. Beste alde batetik, apirileko txikizkako merkataritzak urte arteko %27,2ko beherakada izan zuen, Atzeraldi Handian erregistratutako beste edozein baino askoz jaitsiera handiagoa baita.

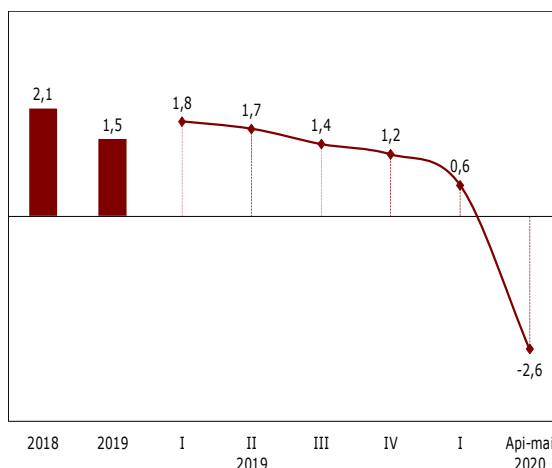
Lehen hiruhilekoan BPGak izan zuen beherakada handiak (-%3,2) antzeko jaitsiera ekarri zuen enpleguan (-% 2,8), lanaldi osoko lanpostu baliokidetan neurtuta. Kontzeptu hori BPG horretara iristeko behar izan diren lan orduen kopuruari dagokio, lanaldi osoko jardunalditan multzokatuta. Kontuan izan behar da salbuespenetzko egoera horretan modu masiboan erabili dela ezinbesteko ABEEEaren (aldi baterako enplegu erregulazioko espedienteak) figura, pertsonei beren enpresarekin lotura bat izateko aukera ematen diena, lanik egin ez duten arren. Horrek azaltzen du kontu ekonomikoetako enpleguaren bilakaeran (aipatutako -%2,8 hori) eta aldi bereko Gizarte Segurantzako afiliazioarenean (% 0,6) dagoen aldea.

Enpleguaren bilakaera Urte arteko aldakuntza tasak

Kontu ekonomikoak

Afiliazioa

Iturria: Eustat eta Gizarte Segurantza

Enpleguaren eragina 27.700 lanpostu galdukoa da 2019ko lehen hiruhilekoarekin alderatuta (urte arteko aldakuntza), eta 37.600 lanpostukoa, berriz, 2019ko laugarren hiruhilekoarekin alderatuta (hiruhileko arteko aldakuntza). Ehunekotan, urtetik urterako beherakadak handiagoak izan ziren industrian eta eraikuntzan (-%3,4), baina zerbitzuen tamaina handiagoa denez, kopuru absolutuetan sektore horrek kontzentratu zituen galdutako enplegu gehienak. Izan ere, galdutako enpleguetatik 18.400 inguru hirugarren sektoreko jardueri zegozkien; industrian, berriz, 7.100 ziren, eta eraikuntzan, 2.000. Gainerako berrehun lanpostu lehen sektoreari dagozkio.

Apirileko eta maiatzeko Gizarte Segurantzako afiliazioaren datuek, bestelakoa ezin zenez izan, aurreikusten dute bigarren hiruhilekoan beherakada askoz handiagoa izango dela lehenengoan

baino. Izan ere, apiriletik aurrera urte arteko tasa negatiboak erregistratu ziren estatistika horretan, maiatzean $-2,3\%$ iritsi zirenak, nahiz eta ABEEek enpleguari eutsi. Ekaineko datua nabarmen okerragoa izango da, hilabete horretan bertan behera geratuko baita duela urtebete profesional ez diren zaintzaileak afiliazioen estatistikan sartu izanak izan zuen eraginaren zati handi bat, emaitza osoari sei hamarren inguru eragiten baitio.

Jarduera adarren arabera aztertuta, beherakadak nahiko orokorrak izan dira, salbuespen bakarrak osasun jarduerak eta gizarte zerbitzuak biltzen dituen taldea ($8,9\%$) eta administrazio publikoa ($0,4\%$) direlarik. Horietatik urrun, afiliazioen beherakadak oso esanguratsuak izan dira EAEko egitura ekonomikoan pisu handiena duten adarretan, hala nola ostalaritzan ($-7,7\%$), administrazio jarduerak eta zerbitzu osagarrietan ($-7,8\%$), manufacturatan ($-3,5\%$) eta merkataritzan ($-2,9\%$).

Atzeraldi une batean produktibitatearen irabazia aztertzea nahasgarria izaten da, zeren eta eraginkortasunaren itxurazko hobekuntza hori ez baita lortzen ekoizpen faktoreak hobeto erabiltzearen ondorioz, baizik eta lan faktorea gehiago edo gutxiago murriztearen ondorioz. Lehen hiruhilekoan, izan ere, produktibitate galera egon zen ($-0,3\%$), enpleguaren jaitsiera BPGarena baino txikiagoa izan zelako. Hori ohikoa izaten da atzeraldi baten lehen unean, enpresek langileak atxikitzen dituztelako inpaktuaren intentsitatea ikusi arte, baina hiruhileko bat edo bi baino gehiago ez du irauten. Industriak eta zerbitzuek beherakada txikiak izan zituzten produktibitatearen bilakaeran.

Barne eta kanpo eskaria

Eskariaren aldetik BPGari egindako ekarpenen analisiak adierazten du lehen hiruhilekoko jaitsiera ia osoa barne eskariaren eskutik etorri zela, kanpo saldoak posizio neutroa izan zuen bitartean. Izan ere, kanpo ekarpena hutsala izan zen, zeren eta bai esportazio errealek bai inportazio errealek urte arteko beherakada esanguratsuak eta antzekoak izan zituztelako. Zehatzago adierazita, esportazio errealek $7,5\%$ murriztu ziren 2020ko lehen hiruhilekoan, aurreko urteko hiruhileko berarekin alderatuta, eta inportazio errealek, berriz, $7,3\%$ jaitsi ziren. Martxoan sortu zen ezohiko egoerak, ezinbestekoak ez diren jardueren erabateko paralisarekin, beste lurralde batzuetan saltzeko aukerari eragin zion, baina baita lurralde horietan erosteko aukerari ere, kanpo saldoaren terminoetan, aipatutako emaitza utziz.

Horiek horrela izanda, jaitsiera guztia barne eskariaren magnitude ekonomikoetan gauzatu zen, bai kontsumoan bai kapital eraketa gordinean. Ia ez dago alderik bi aldagaien artean, zeren eta